

I

Suomalainen yhteiskunta

1. Kuka on kansalainen?
2. Mikä on yhteiskunta?
3. Yhteiskunnan rakenne

Oppikirjan tehtävien vastaukset

1. Kuka on kansalainen?

Oppikirjan s. 12-20

Ydinsisällöt

alaluvut [Suomen kansalaisuus](#),
[Miten Suomen kansalaiseksi tullaan?](#),
[Kansalaisen oikeudet](#),
[Erikieliset suomalaiset](#)

Tuntitehtävät

Ydinsisältö:

Mitä kansalaisuus tarkoittaa?

→ Kansalaisuus on valtion ja yksityisen henkilön välinen laillinen suhde, joka sisältää molemminpuolisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

Suomen passi myönnetään ainoastaan maan kansalaiselle. Suomen kansalaisella on aina oikeus saapua Suomeen eikä häntä voida pääsääntöisesti luovuttaa vastoin tahtoaan toiseen valtioon.

Ydinsisältö:

Miten Suomen kansalaisuuden voi saada?

→ 1. Syntymän perusteella, jos

- äiti on Suomen kansalainen
- isä on Suomen kansalainen, avioliitossa äidin kanssa tai lapsi syntyy Suomessa ja isyys on vahvistettu
- lapsi syntyy Suomessa eikä saa muun maan kansalaisuutta.

Ydinsisältö:

Miten Suomen kansalaisuuden voi saada?

→ 2. Ilmoituksen perusteella

- Suomessa asuva Pohjoismaan kansalainen
- entinen Suomen kansalainen
- ottolapsi, jonka ainakin toinen ottovanhemmista on Suomen kansalainen
- Suomessa kauan asunut 18-22-vuotias nuori
- ulkomaalaisen äidin Suomen ulkopuolella syntynyt lapsi, jonka isä oli lapsen syntyessä Suomen kansalainen

Ydinsisältö:

Miten Suomen kansalaisuuden voi saada?

→ **3. Hakemuksen perusteella**, jos henkilö täyttää seuraavat ehdot ja maahanmuuttovirasto hänet hyväksyy:

- on vähintään 18-vuotias
- asunut Suomessa vähintään 5 vuotta
- ei ole syyllistynyt rangaistaviin tekoihin

- on turvattu toimeentulo
- hallitsee tyydyttävästi suomen tai ruotsin kielen
- lisäksi hakijan pitää vakuuttaa viranomaiset, että hän on pysyvä asukas

Lisää tietoa kansalaisuusasioista Maahanmuuttoviraston sivulta.

Ydinsisältö:

Kansalaisuushakemus

1. Ulkomaalainen jättää kansalaisuushakemuksensa henkilökohtaisesti kotikuntansa poliisille.

2. Poliisi tarkistaa hakijoiden henkilöllisyyden ja perii käsittelymaksun. Tämän jälkeen hakemus lähetetään Maahanmuuttoviraston (Migri) käsiteltäväksi.

3. Migri tutkii, täyttääkö hakija kansalaisuuden myöntämisen edellytykset.

Ydinsisältö:

Kansalaisuushakemus

4. Myönteinen päätös

5. Migri ilmoittaa väestötietojärjestelmään (VTJ), että henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden.

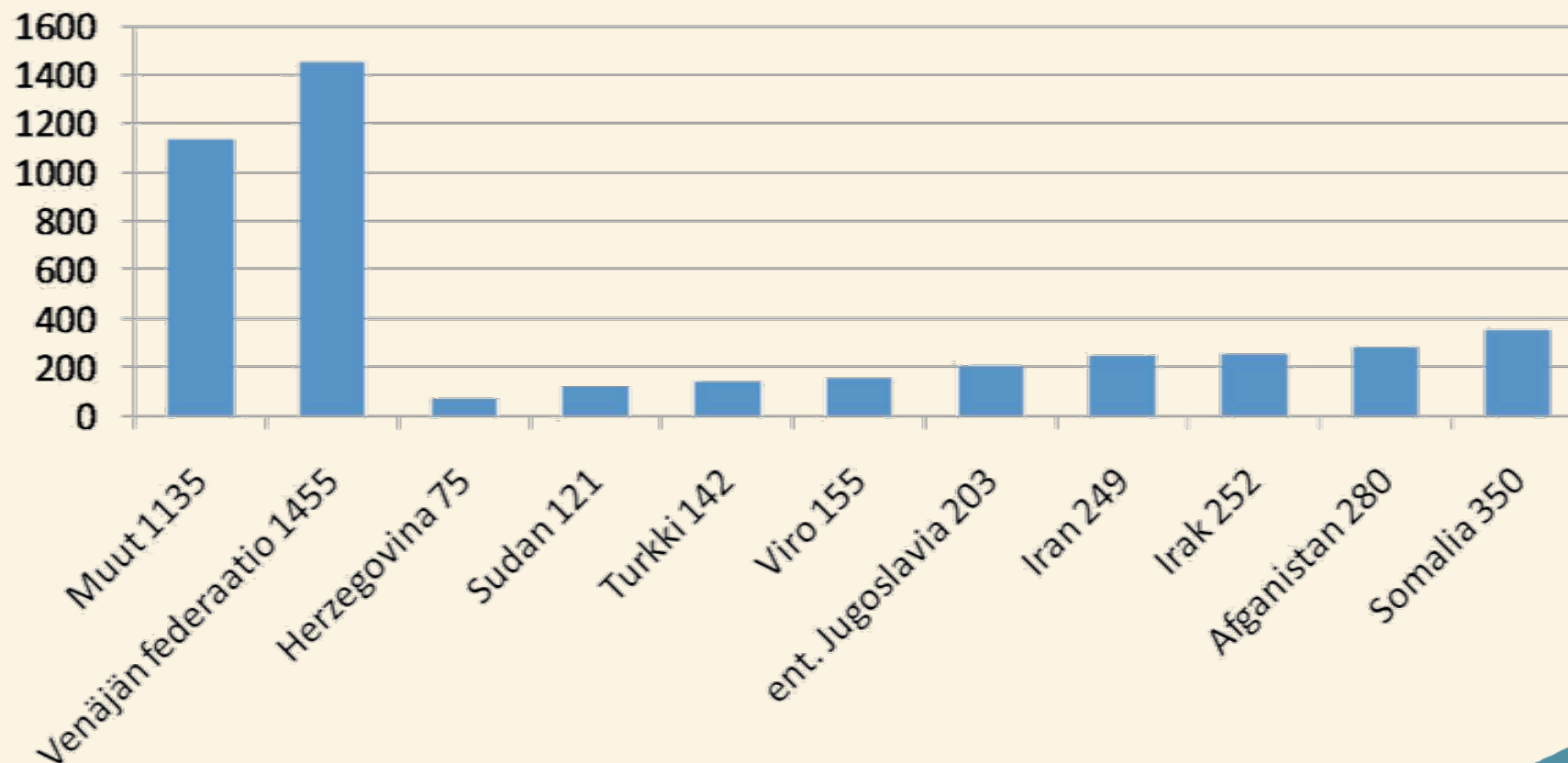
4. Kielteinen päätös

5. Hakija voi valittaa Migrin päätöksestä hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen voi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Myös migri voi valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä.

Ydinsisältö:

Kansalaisuushakemukset 2009

Ydinsisältö: Myönteiset kansalaisuuspäätökset 2009

	Myönteiset päätökset	Kansalais-hakemukset
1. Venäjän feder.	920	1455
2. Somalia	236	350
3. Irak	177	252
4. Afganistan	170	280
5. Iran	155	249
6. ent. Jugoslavia	132	203
7. Viro	131	155
8. Turkki	76	142
9. Bosnia ja Hertsegovina	51	75
10. Sudan	48	121
MUUT	725	1135
YHTEENSÄ	2821	4417

Vertaile hakemusten ja myönnettyjen kansalaisuuspäätösten määrää.

Tuntitehtävä A

- A. Missä laeissa Suomen kansalaisuuden saamisen ehdot määritellään?
- B. Miksi Suomen samoin kuin monien muidenkin maiden kansalaisuuden saaminen on monimutkainen prosessi?
- C. Minkä kansalaisuuden saa saman tien Suomen kansalaisuuden kanssa?

Tuntitehtävä B

- Lue katkelma professori Juha Sihvolan Naisten päivänä 8.3.2005 pitämästä puheesta.
- Pohdi tekstin ja seuraavien vaihtoehtojen valossa, miten maahanmuuttajakulttuureihin tulisi suhtautua:
 - **assimilaatio**: sulauttaminen vastaanottajamaan kulttuuriin (tavoitteena esim. Ranskassa)
 - **integraatio**: kotouttaminen vastaanottajamaan yhteiskuntaan. Maahanmuuttaja säilyttää oman kielensä ja kulttuurinsa (esim. Suomessa).
 - **monikulttuurisuus**: maahanmuuttaja liittyy yhteiskuntaan oman kulttuurinsa kautta (esim. Kanadassa, Britanniassa, Alankomaissa).
 - **segregaatio eli erottelu**: etniset ryhmät ja kulttuuriset yhteisöt elävät muusta kulttuurista erillään (esim. USA:n kiinalaiskaupunginosat).

Ydinsisältö:

Suomen kansalaisen perusoikeudet

→ Yhteisössä eläminen tuottaa oikeuksia ja velvollisuuksia

- Oikeusturva

- hengen, kunnian, henkilökohtaisen vapauden ja omaisuuden turva
- liikkumisvapaus
- oikeus yksityiselämään: kotirauha, kirje-, puhelin- ja luottamuksellisen viestin salaisuus

Ydinsisältö:

Suomen kansalaisen perusoikeudet

- Yhdenvertaisuus
 - Viranomaisten on kohdeltava kansalaisia yhdenvertaisesti sukupuolesta, iästä, alkuperästä, kielestä, vakaumuksesta, mielipiteestä, terveydentilasta tai vammaisuudesta riippumatta.

Ydinsisältö:

Suomen kansalaisen perusoikeudet

- Kansalaisvapaudet
 - uskonnon- ja omantunnon vapaus
 - sanan- ja painovapaus
 - kokoontumis- ja yhdistymisvapaus

Ydinsisältö:

Suomen kansalaisen perusoikeudet

- Sosiaaliset perusoikeudet
 - terveydenhoito
 - perustoimeentulo
 - työ- ja elinkeinovapaus

Ydinsisältö:

Suomen kansalaisen perusoikeudet

- **Sivistykselliset perusoikeudet**
 - maksuton perusopetus
 - oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin
- **Äänioikeus ja vaalikelpoisuus**
 - oikeus äänestää ja asettua ehdokkaaksi yleisissä vaaleissa

Tuntitehtävä C:

Kansalaisen perusoikeudet

→ Oppikirjan tehtävä 1 s. 20:

- Tarkastele listaa Suomen kansalaisen perusoikeuksista (s.15).
- a) Mistä perusoikeudesta haluat ehdottomasti pitää kiinni loppuun saakka, mistä voisit harkita tiukan paikan tullen luopuvasi?
- b) Miksi perusoikeudet ovat tärkeitä demokratian toimivuuden kannalta?

Tuntitehtävä D :

Testaa tietojasi ihmisoikeuksista

- Suomen YK-liiton kotisivuilla on ihmisoikeuksia Suomessa ja maailmalla esittelevä peli:
 - <http://www.ihmisoikeuspeli.fi/>
- Peliä pelataan tunnilla kierros tai kaksi ja katsotaan, kuinka paljon kukin tietää. Samalla kannattaa miettiä, miksi pelissä on haluttu esittää juuri tällaisia kysymyksiä.

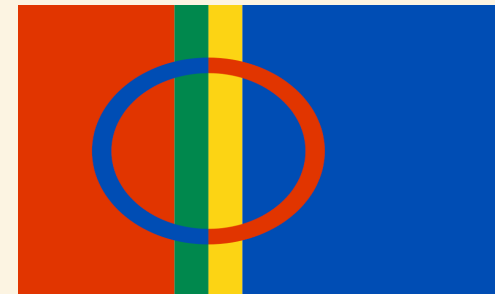

Ydinsisältö:

Erikieliset suomalaiset

→ Lailla suojatut kansalliset vähemmistöt

- Ruotsinkieliset
 - lähes 300 000
 - oikeus käyttää ja saada palveluita omalla kielellä virallisissa asioissa.
- Saamelaiset
 - Noin 1700
 - Rajoitettu itsehallinto
 - ja oikeus omakieliseen peruskoulutukseen.

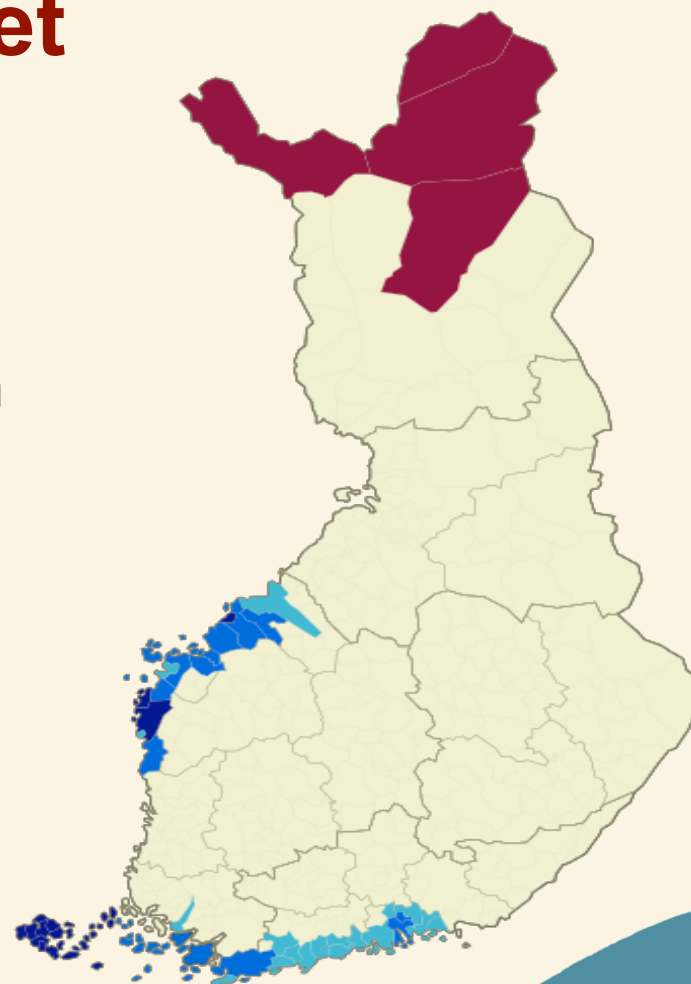

Ydinsisältö:

Saamen- ja ruotsinkieliset kartalla

- Yksikielisesti suomenkieliset kunnat
- Kaksikieliset kunnat, joissa suomi on enemmistökielenä
- Kaksikieliset kunnat, joissa ruotsi on enemmistökielenä
- Yksikielisesti ruotsinkieliset kunnat
- Kaksikieliset kunnat, joissa suomi on enemmistökielenä ja saamen kielellä on virallinen asema.

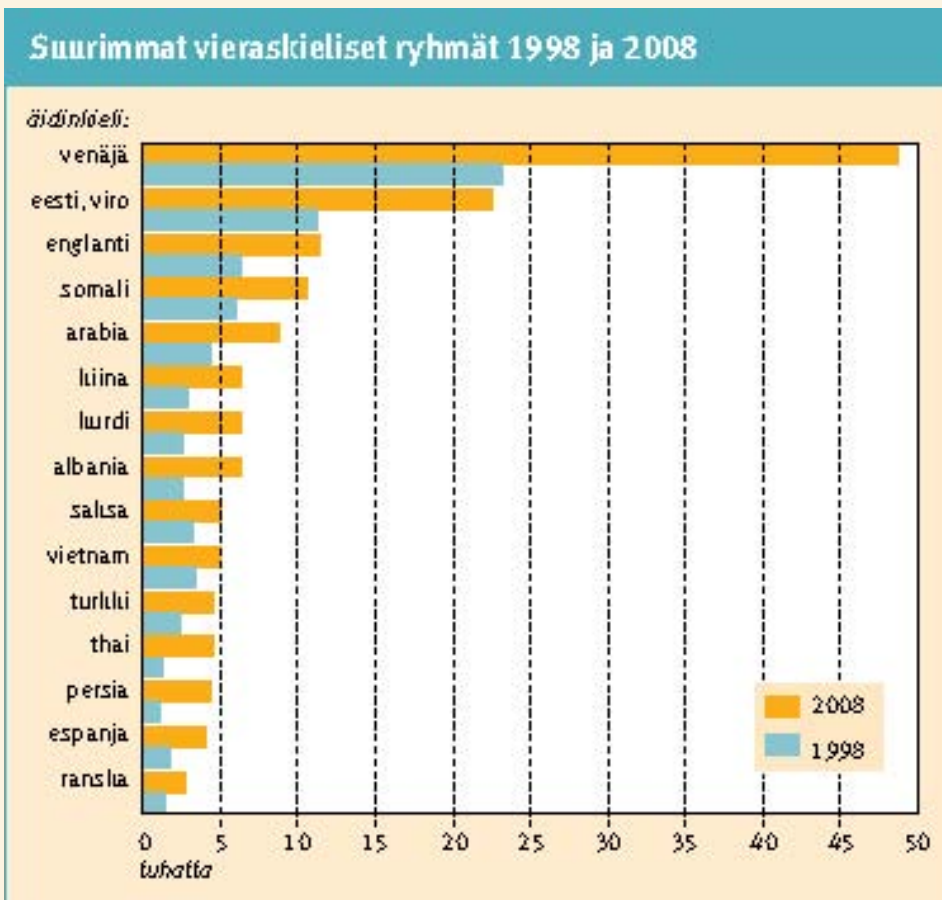

[http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Languages_of_Finnish_municipalities_\(2009\).svg](http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Languages_of_Finnish_municipalities_(2009).svg)

Ydinsisältö:

Suurimmat vieraskieliset ryhmät 1998 ja 2008

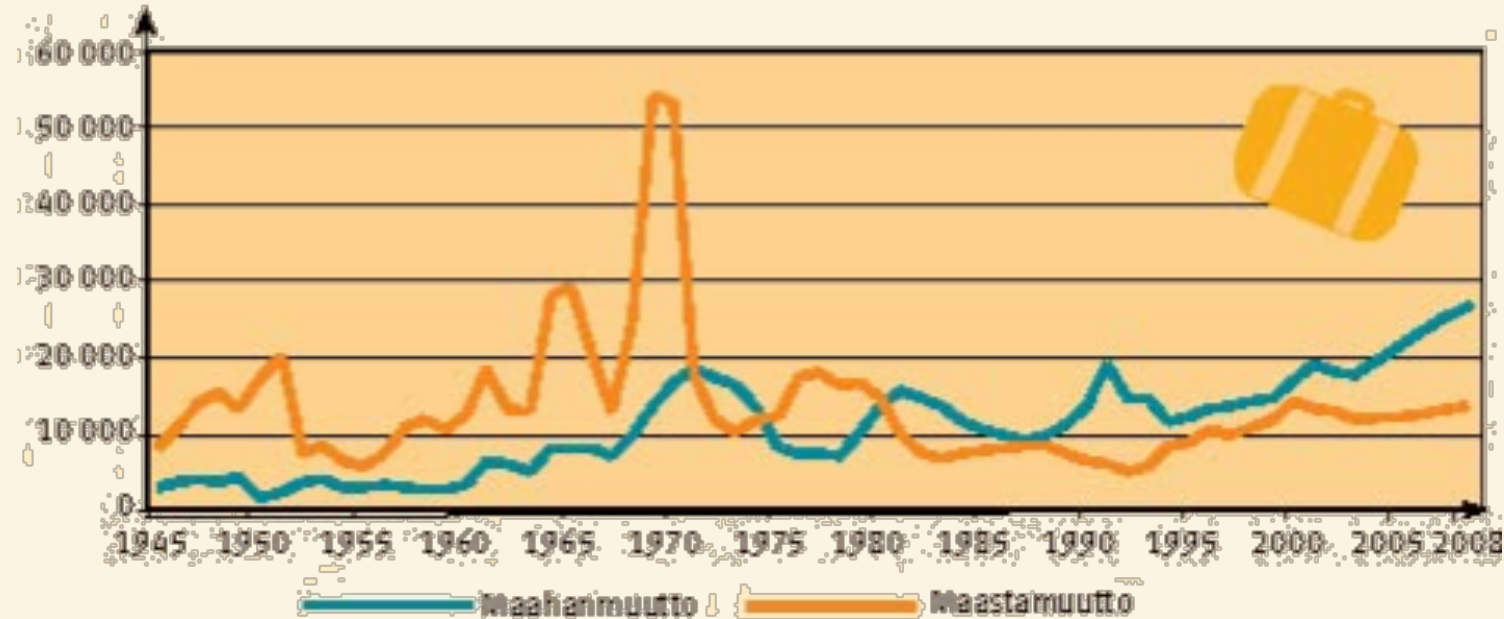

→ Analysoi kaaviota (s. 18).

- Kuinka paljon venäjänkielisiä asuu Suomessa?
- Miksi heidän määränsä on suurin?
- Millä voi selittää muiden kärjessä olevien kansallisuuksien määrän?

Ydinsisältö: Siirtolaisuus Suomessa 1945-2006

- ➔ Tarkastele kaaviota (s. 19).
- ➔ Milloin siirtolaisuus Suomesta ulkomaille on ollut suurempaa kuin siirtolaisuus ulkomailta Suomeen?
- ➔ Mihin suomalaiset ovat muuttaneet?
- ➔ Mihin satojatuhansia suomalaisia muutti **a)** 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkuvuosina **b)** 1960- ja 70-luvulla?

Ydinsisältö:

Maahanmuutosta ennustetaan pysyvää aihetta yhteiskunnalliseen keskusteluun

- Keväällä 2010 julkaistiin Helsingin Sanomien Suomen Gallupilla teettämä tutkimus, joka paljasti suomalaisten asenteiden maahanmuuttoa kohtaan muuttuneen aiempaa kielteisemmiksi.
 - Tutkimuksen mukaan 59 prosenttia suomalaisista ei haluaisi nyt ottaa lisää maahanmuuttajia, kun 2007 vastaavassa kyselyssä tätä mieltä oli 36 prosenttia vastaajista.
 - Maahanmuuton lisäämistä kannattavien määrä on supistunut kolmen vuoden takaisesta 20 prosenttiyksiköllä, 56 prosentista 36 prosenttiin.

Ydinsisältö

- Ilman tutkimuksiakin on nähtävissä, että maahanmuuton vastustajien äänet ovat voimistuneet ja jyrkentyneet.
- Voimissaan on myös maahanmuuttoa puoltavien joukko, joka arvostelee vastustajien näkemyksiä yksipuolisiksi, vääristeleviksi tai jopa rasistisiksi.

Lentokenttien ja asemien virallinen siirtolaisuustunnus

Ydinsisältö

- Vuonna 2009 Suomeen muutti ulkomailta 26 000 ihmistä.
 - 15 000 tuli Euroopan unionin ulkopuolelta ja sai oleskeluluvan muun kuin kansainvälisen suojelun perusteella – työn, opiskelun tai avioliiton nojalla.
 - 1300 ihmistä sai myönteisen turvapaikkapäätöksen
 - 843 pakolaisaseman, joukossa 727 kiintiöpakolaista.

Ydinsisältö:

HS-raati kysyi jäseniltään 18.3.2010 ”Onko oikein säädellä maahanmuuttoa Suomen taloustilanteen perusteella?” Tässä muutama vastaus vastaan ja puolesta:

Iivi Anna Masso: Suomi on asennetasolla vierasvihamielinen maa joka tapauksessa, maahanmuuttajataustaisella ei ole mahdollisuuksia kilpailla työhaussa syntyperäisten suomalaisten kanssa, kielitaidosta ja koulutustasosta riippumatta. En suosittelisi kenellekään tänne tuloa, jos muita vaihtoehtoja on.

Kersti Juva: Suomi on maailmanmitassa hyvinvoiva valtio lamankin aikaan. On väärin sulkea rajat tarvitsijoilta, joita ei näillä näkymin ole mitenkään liiaksi asti.

Aika monta ihmistä saa Suomeen tulla ennen kuin tänne on muuttanut enemmän kuin täältä lähtenyt vuosien varrella esimerkiksi Amerikkaan ja Ruotsiin.

Ydinsisältö

Anu Kantola: Ei ole tästä maailmasta ajatella, että kansainvälinen liikkuvuus pitäisi pysäyttää.

Tärkeintä olisi valvoa, että ulkomaisen työvoiman palkkaus vastaa kotimaista eikä ulkomainen työvoima synnytä työn polkumyyntiä.

Janne Saarikivi: Selvä on, että maahanmuuttoa tulee jotenkin säädellä. Eräs säätelyn perusteista voi ilman muuta olla vastaanottavan maan taloustilanne.

Yksistä maahanmuuttajista koituu lähinnä taloudellista hyötyä, toisista taas aiheutuu kustannuksia. Normaalisti eteenpäin katsova maa pyrkii kai houkuttelemaan lähinnä ensimmäiseen ryhmään kuuluvia.

Tuntitehtävä E:

Miten maahanmuuttoa pitäisi säädellä?

→ Mitä sinä vastaat seuraaviin kysymyksiin:

- Onko oikein säädellä maahanmuuttoa Suomen taloustilanteen perusteella?
- Millä muilla perusteilla maahanmuuttoa pitäisi säädellä tai olla säätelemättä?

Tuntitehtävä F:

Yhdistä ryhmä ja selitys

→ Ulkomaalainen

→ Siirtolainen

→ Siirtotyöläinen

→ Pakolainen

→ Kiintiöpakolainen

→ Turvapaikan hakija

muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen siellä toimeentulonsa

on toisen maan kansalainen tai vailla kansalaisuutta

on hakenut turvapaikkaa

on tullut YK:n ylläpitämillä pakolaisleireiltä

pelkää joutuvansa vainon kohteeksi rodun, uskonnon, kansallisuuden tai poliittisen mielipiteen takia tai on joutunut lähtemään kotimaastaan vallitsevien olosuhteiden takia

hakeutuu toiseen maahan hankkiakseen elantonsa, mutta ei asetu maahan pysyvästi